

ULOGA OBITELJI U ODGOJU NADARENE DJECE

Postoje različiti stavovi o nadarenoj i kreativnoj djeci. Još uvijek se u vezi s tim javljaju i stereotipi kao što su: *biti nadaren znači biti čudan, socijalno neadekvatan, loše adaptiran*. Ono što je opće poznato i prihvaćeno jest da je nadareno dijete ono koje ima iznadprosječne sposobnosti i specifične osobine ličnosti. Neke od značajki darovitih su:

Posjeduju izvanredne vještine rješavanja problema. Lako pronalaze i uočavaju suptilne odnose, skrivene principe i generalizacije
Vidljivo su iznimni u kvaliteti i kvantiteti vokabulara. Zainteresirani su za riječi i njihova značenja. Vole čitati i razumiju pročitano.
Razumiju složene i apstraktne ideje već u mlađoj dobi
Brzo uče i lako zadržavaju ono što su učili. Sjećaju se važnih detalja, koncepata i principa.
Pokazuju razumijevanje složenih aritmetičkih problema i shvaćaju složene matematičke koncepte.
Zadržavaju pažnju duže vremena
Sposobnost usmjeravanja vlastitog stjecanja znanja. Samo-regulirano učenje.
Pokazuju kreativnost u glazbi, umjetnosti, plesu ili teatru. Pokazuju senzitivnost na fine ritmove, pokrete.
Pokazuju fleksibilnost u razmišljanju i rješavanju problema s više različitih gledišta.
Postavljaju visoke ali realistične standarde za sebe.
Samokritični su u evaluaciji i u odnosu prema vlastitom radu, skloni su perfekcionizmu.
Pokazuju inicijativu i originalnost u radu.
Socijalno su uravnoteženi i s odraslima zrelo komuniciraju.
Vole intelektualne izazove.
Imaju istančan i suptilan smisao za humor.
Poteškoće u odnosu s vršnjacima
Širok raspon interesa; vanškolski interesi i hobiji; Pokazuju kontinuiranu intelektualnu znatiželju
Ponekad osporavaju autoritet. Traže razloge i objašnjenja za pravila, zahtjeve, ograničenja. Kritični su, nekonformisti.
Mogu biti netolerantni na ljudske slabosti.

Važnu ulogu u rastu, razvoju, kao i odgoju nadarene djece imaju roditelji, odnosno obitelj nadarenog djeteta. Nadareno dijete ima specifične karakteristike i osobine i zbog toga odgojno djelovanje roditelja može biti izuzetno teško i zahtjevno. Roditelji ne moraju biti obrazovani da bi darovito dijete napredovalo, ali obitelj treba biti stabilna. Zanimljivo je da je darovito dijete često prvorođeno, jer je sve usmjereno na njegove talente. Od presudne je važnosti da sredina prepozna njegove mogućnosti i omogući mu razvoj.

Winner (1996.; prema: Cvetković-Lay, 2002.) termin nadarenost koristi za opisivanje djece sa sljedeća tri obilježja:

1. prijevremena razvijenost (brže napredovanje od prosječne djece)
2. inzistiranje da sviraju po svom (viša kvaliteta postignuća, drugačiji putevi učenja, samostalnost i samopouzdanje)
3. žar za svladavanjem (visoka motiviranost, opsesivan interes)

Autorica ističe da je nadareno dijete rođeno s neuobičajenom sposobnošću da savlada određeno područje (ili područja).

Nadarena djeca veoma rano pokazuju znakove nadarenosti i ukoliko su roditelji dovoljno informirani i aktivno se bave djecom, bit će spremni što ranije prepoznati ove znakove, pružiti adekvatnije poticaje i obratiti se za pomoć, savjet i podršku stručnjacima. 98% roditelja do treće godine djeteta primijeti da se njihovo dijete razlikuje od ostale djece.

Često se pretpostavlja da nadarena djeca imaju nadarene roditelje što nije potvrđeno u statističkim analizama. Isto tako, nije potvrđena ni pretpostavka da se nadarena djeca mogu naći isključivo u obiteljima višeg socioekonomskog statusa, kod bogatijih i bolje obrazovanih roditelja. Nadarena djeca se mogu naći u obiteljima svih obrazovnih nivoa, a najveći broj ove djece dolazi iz obitelji srednjeg ekonomskog i obrazovnog statusa.

Treba zapamtiti da nikada nije rano započeti razvijati sposobnosti djeteta. S obzirom na to da nadarena djeca uče brže i lakše od prosječnog djeteta, potreban im je širi raspon aktivnosti od uobičajenog. Međutim, najznačajnije od svega je osigurati kvalitetu rane emocionalne veze, jer sretne i sigurne bebe su mnogo upornije u pokušajima kad zadaće postaju sve složenije. Svako dijete zaslužuje posebnu brigu svojih roditelja, ali i društva, pa tako i nadareno dijete, koje je dijete s posebnim potrebama zbog svojih iznadprosječnih sposobnosti i specifičnih odgojno-obrazovnih (i svih drugih) potreba.

SRETAN VAM DAN DAROVITIH UČENIKA – 21.3.

psihologinja Marija Jurčević